

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 26.5.2010
KOM(2010) 265 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE
EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU
A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Analýza variantov prekročiť 20%-né zníženie emisií skleníkových plynov a posúdenie
rizika úniku uhlíka**

{SEK(2010) 650}

1. Úvod

Keď sa EÚ v roku 2008 rozhodla znížiť emisie skleníkových plynov, ukázala tým svoje odhodlanie bojovať s hrozbou zmeny klímy a ísť svetu príkladom tým že ukáže, ako by sa s týmto problémom dalo vyrovnáť. Dohoda znížiť do roku 2020 emisie o 20 % v porovnaní s hodnotami z roku 1990 predstavovala spolu s dosiahnutím 20 %-ného zastúpenia energie z obnoviteľných zdrojov kľúčový krok pre udržateľný rozvoj EÚ a jasný signál zvyšku sveta, že EÚ je pripravená podniknúť potrebné kroky. EÚ si splní cieľ stanovený v Kjótskom protokole a v boji proti zmene klímy sa môže preukázať značnými skúsenosťami.

Vždy však bolo jasné, že EÚ boj proti zmene klímy nezvládne sama a že 20 %-ným znížením emisií EÚ sa to ešte nekončí. Iba kroky EÚ nestačia na splnenie cieľa udržať globálne otepľovanie pod úrovňou 2°C v porovnaní s hodnotami z obdobia pred priemyselnou revolúciou. Všetky krajiny budú musieť vyvinúť dodatočné úsilie, pričom rozvinuté krajiny by mali do roku 2050 dosiahnuť zníženie o 80 - 95 %. Cieľ EÚ dosiahnuť do roku 2020 zníženie o 20 % je len prvým krokom týmto smerom.

EÚ preto svoj jednostranný záväzok dosiahnuť 20 %-né zníženie prispôsobila záväzku dosiahnuť 30%-né zníženie ako súčasť konkrétneho celosvetového úsilia.¹ Na tejto politike EÚ sa dodnes nič nezmenilo.

Od schválenia tejto politiky EÚ sa podmienky rýchlo menili. Zasiahla nás hospodárska kríza nevídaných rozmerov, čo vyvinulo obrovský tlak na podniky a spoločnosti v celej Európe a takisto spôsobilo obrovské napätie v oblasti verejných financií. Krízou sa však zároveň potvrdilo, že Európa má obrovské možnosti, pokiaľ ide o vybudovanie spoločnosti, ktorá by účinne využívala zdroje.

Konal sa i samit v Kodani. Napriek rozčarovaniu, že sa nepodarilo dosiahnuť cieľ, ktorým bola úplná záväzná medzinárodná dohoda týkajúca sa boja proti zmene klímy, bol jeho najkladnejším výsledkom prísľub krajín, ktoré v súčasnosti produkujú približne 80 % emisií, znížiť ich produkciu, hoci to nebude stačiť na splnenie cieľa 2 °C. Podstatnou úlohou zostane integrácia Kodanskej dohody do prebiehajúcich rokovaní Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC). Potreba konať je však naďalej vysoko aktuálna.

Cieľom tohto oznámenia nie je hneď a zaraz prijať rozhodnutie o prechode na cieľ 30 %: je jasné, že stanovené podmienky sa zatiaľ nesplnili. Toto oznámenie prináša s cieľom umožniť odbornejšiu diskusiu o dôsledkoch rôznej miery ambícii výsledky analýzy dôsledkov cieľa 20 % a cieľa 30 %, tak ako sa javia zo súčasného pohľadu. Zaoberá sa takisto problematikou úniku uhlíka, v rámci ktorej sa má v kontexte smernice o systéme obchodovania s emisiami (ETS)² do júna 2010 predložiť analýza zohľadňujúca výsledky konferencie v Kodani. Je

¹ Európska rada v decembri 2008 potvrdila, „že Európska únia sa v rámci ambicióznej a komplexnej celosvetovej dohody o boji proti zmene klímy na obdobie po roku 2012, o ktorej sa bude rokovať v Kodani, zaviazala k zníženiu až o 30 %, ak sa aj ostatné rozvinuté krajiny zaviazajú, že dosiahnu porovnateľné zníženia emisií, a ak ekonomicky vyspelejšie rozvojové krajiny prispievajú primerane svojej zodpovednosti a možnostiam“.

² Smernica 2009/29/ES.

sprevádzané podrobnejšou odbornou analýzou tejto problematiky rozpracovanou v pracovných dokumentoch príslušných útvarov.

2. CIEĽ 20 % DNES

Základňou posúdenia možného významu cieľa 30% musí byť analýza súčasných dôsledkov cieľa 20 %. Nie je prekvapením, že hospodárska kríza významne ovplyvnila hypotézy, z ktorých cieľ 20 % vychádzal. Jej vplyv sa však prejavil rôznymi spôsobmi.

Hospodárska kríza a výzva splniť cieľ 20 %

V období rokov 2005 až 2008 EÚ vykázala v oblasti zníženia emisií posun zo 7 %-ného na 10 %-né zníženie v porovnaní s hodnotami z roku 1990³. Kríza teda udrela v čase, keď sprísnené opatrenia v oblasti boja proti zmene klímy a vysoké ceny energií už viedli k zrýchleniu znižovania emisií EÚ.

Vplyvom krízy došlo okamžite k ďalšiemu zníženiu. Overené emisie v ETS boli v roku 2009 o 11,6 % nižšie ako emisie v roku 2008. Ceny emisií oxidu uhličitého sa zodpovedajúcim spôsobom znížili a začiatkom roka 2009 poklesli z približne 25 EUR na 8 EUR za tonu CO₂.⁴ Znížením cien emisií oxidu uhličitého sa však ukázalo, ako sa vplyv ETS na obchodné spoločnosti a spotrebiteľov môže takisto prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam.

Toto jednorazové zníženie emisií znamenalo, že EÚ v roku 2009 vypustila do ovzdušia približne o 14 % menej skleníkových plynov ako v roku 1990. Keďže výroba v energeticky náročných priemyselných odvetviach, ako napr. v oceliarnstve, sa zotavuje, nemožno v tejto miere znižovania jednoducho vidieť trend do budúcnosti.

Absolútne náklady spojené so splnením cieľa 20 % sa však znížili. V analýze predloženej v roku 2008, na ktorej sa zakladal klimaticko-energetický balík opatrení vychádzajúci z očakávania pokračujúceho hospodárskeho rastu, sa náklady spojené s dosiahnutím cieľa v roku 2020 odhadovali na minimálne 70 mld. EUR ročne⁵. V analýze sa dnes zohľadňuje i recesia⁶. Príslušné náklady sa podľa súčasných odhadov pohybujú na úrovni 48 mld. EUR (0,32 % HDP v roku 2020). Zodpovedá to zníženiu o cca. 22 mld. EUR, resp. zníženiu o 30 % v porovnaní s očakávaniami pred 2 rokmi. Toto zníženie absolútnych nákladov i napriek tomu prichádza v kontexte krízy, ktorá znížila kapacity podnikov nájsť potrebné investície na modernizáciu v krátkodobom období a ktorá vyvolala veľkú mieru neistoty, pokiaľ ide o to, aké dlhé obdobie bude potrebné na zotavenie. Dnešné nižšie náklady spojené s uskutočnením klimaticko-energetického balíka opatrení sú spôsobené súhrou viacerých činiteľov. Po prvé,

³ Údaje vychádzajúce zo súpisu ČŠ bez LULUCF, ale vrátane odvetvia letectva.

⁴ Cena emisií oxidu uhličitého sa odvtedy posunula na 12 - 15 EUR.

⁵ Tieto čísla znázorňujú dodatočné náklady na energie, nie zníženie HDP. Potrebné dodatočné investície, ako i úspora energie sú v tomto odhade už zahrnuté. Prínos pre zlepšenie kvality ovzdušia zahrnutý nie je.

⁶ V analýze predloženej v roku 2008 sa odhadovalo, že HDP EÚ počas obdobia 2005 - 2020 porastie ročne v priemere o 2,4 %. V tejto aktualizovanej analýze sa odhaduje, že priemerný ročný rast sa počas rovnakého obdobia zníži na 1,7 %. Ďalšie informácie nájdete v tabuľke 4 časti II pracovného dokumentu príslušných útvarov (SEC(2010) 650) priloženého k tomuto oznámeniu.

slabší rast hospodárstva účinne znížil prísnosť cieľa 20 %. Po druhé, zvýšenie cien ropy⁷ sa ukázalo byť motiváciou na zvýšenie energetickej účinnosti: znížil sa dopyt po energii. Po tretie, je pravdepodobné, že cena emisií oxidu uhličitého zostane na nižšej úrovni, keďže kvóty nevyužité počas recesie sa prenášajú do budúceho obdobia.

Flexibilná štruktúra ETS spôsobuje, že dôsledky krízy budú pretrvávať niekoľko rokov. Keďže počas krízy sa mnohé kvóty nevyužili, obchodné spoločnosti budú mať možnosť preniesť približne 5 – 8 % svojich kvót z obdobia 2008 – 2012 do tretej fázy ETS (2013 – 2020). Emisie sa okrem toho ďalej znížia dosiahnutím cieľov týkajúcich sa zastúpenia energie z obnoviteľných zdrojov a opatreniami zameranými na energetickú účinnosť. Výsledkom bude cena emisií oxidu uhličitého, ktorá je výrazne nižšia ako hodnoty predpovedané v projekciách z roku 2008⁸.

V „odvetviach vyvíjajúcich spoločné úsilie“⁹, na ktoré sa nevzťahuje ETS, je situácia obdobná - s rôznymi úrovňami zníženia v rôznych odvetviach. Vzhľadom na splnenie cieľa vzťahujúceho sa na zastúpenie energie z obnoviteľných zdrojov a vzhľadom na práve uskutočňované opatrenia v oblasti energetickej účinnosti si bude splnenie celkového cieľa EÚ, ktorým je 10 %-né zníženie v porovnaní s rokom 2005 v odvetviach, ktoré nie sú zahrnuté do ETS, vyžadovať vhodné stimuly.

Hospodárstvo EÚ sa zároveň vplyvom krízy dostalo pod silný tlak. Podniky sa dnes nachádzajú pod tlakom prepadnutého dopytu a výzvy nájsť zdroje financovania. Znížením ceny emisií oxidu uhličitého by sa príjmy do štátnej pokladnice z obchodovania s emisiami mohli takisto znížiť na polovicu, čím by sa posilnil nátlak na verejné financie a obmedzil ďalší možný zdroj verejných finančných prostriedkov, ktorý by sa mohol využiť na účely boja proti zmene klímy. Požiadavka nájsť investície potrebné nato, aby sa v oblastiach, ako napr. elektrická energia, vykurovanie a doprava, dosiahol cieľ 20 %-ného zastúpenia energie z obnoviteľných zdrojov, pretrváva.

Revolúcia „zelených“ technológií

V súčasnosti vládne široká zhoda v názore, že vývoj technológií založených na účinnom využití zdrojov a „zelených“ technológií bude hlavným hnacím motorom rastu. Počas krízy, keď sa krajiny na celom svete snažili posilniť svoje hospodárstva prostredníctvom balíkov stimulov, sa objavil jasný trend investovať do infraštruktúry pre ekologicky menej zaťažujúce spôsoby dopravy, ako napr. hromadnú dopravu, do systémov inteligentného riadenia premávky, nízkouhlíkovej výroby energie, inteligentných rozvodových sietí elektrickej energie a do výskumu a vývoja zameraného na „čistú“ energiu a dopravu. Po celom svete možno badať príznaky prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, pričom krajiny si ekologickejšie varianty vyberajú aj pre ich potenciál vytvoriť mnohé nové pracovné miesta.

⁷ V rámci odhadov ceny ropy sa v roku 2007 vychádzalo zo základnej hodnoty 66 USD za barel v roku 2020, zatiaľ čo nové odhady uvádzajú základnú hodnotu 88 USD.

⁸ V projekciách posúdenia vplyvu sa cena emisií oxidu uhličitého v rámci ETS v prípade úplného vykonania balíka opatrení (vrátane politiky v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a maximálneho využitia medzinárodných kreditov) odhaduje približne na 32 EUR (ceny z roka 2008). V nových projekciách sa uvádza cena emisií oxidu uhličitého vo výške 16 EUR v roku 2020 (vrátane politiky v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov zameranej na splnenie cieľa 20 % bez potreby medzinárodných kreditov).

⁹ Rozhodnutie o spoločnom úsilí (rozhodnutie č. 406/2009/ES) zahŕňa všetky emisie z odvetví, ktoré nie sú zahrnuté v ETS, ako napr. cestnej prepravy, vykurovania, poľnohospodárstva (okrem LULUCF) a odpadového hospodárstva.

Pokiaľ ide o EÚ, jadro programu Európa 2020 tvorí presvedčenie, že európska priemyselná základňa sa musí preorientovať smerom k udržateľnejšej budúcnosti a musí sa chopiť príležitostí poskytnutých skorými investíciami Európy do „zelených“ technológií. Tento potenciál prevziať vodcovskú úlohu však nemožno považovať za samozrejmosť.

Skutočnosť je taká, že celosvetová konkurencia nepozná zľutovania. Európsky automobilový priemysel je priekopníkom úsilia znížiť emisie CO₂ z nových automobilov. V prípade 17 % všetkých nových automobilov predaných v roku 2008 v EÚ predstavovali emisie menej ako 120g/km a v niektorých členských štátoch tvoril podiel takýchto automobilov na trhu už viac ako 25 %. Schémy obnovy vozových parkov tento trend v roku 2009 ešte viac posilnili. Podobný pokrok sa však darí dosiahnuť aj iným výrobcam, preskakujúc vývoj priamo smerom k hybridným a elektronickým vozidlám.

Pokiaľ ide o energetiku, obnoviteľné zdroje predstavovali v roku 2009 v EÚ 61 % novej kapacity výroby elektrickej energie. Vedúce postavenie Európy je však v ohrození. Podľa indexu príťažlivosti investícií do obnoviteľných zdrojov energie na rok 2010 poskytujú najlepšie možnosti investovania do energie z obnoviteľných zdrojov USA¹⁰ a Čína. USA chcú do roka 2012 zdvojnásobiť výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Čína v roku 2009 predbehla všetky ostatné štáty v počte inštalovaných veterných elektrární. Čínski a indickí výrobcovia veterných turbín sa dnes nachádzajú v prvej desiatke. Čína a Taiwan dnes vyrábajú najviac fotovoltaiických panelov na svete. A to v dobe, keď sa cena fotovoltaiických modulov vplyvom nižších cien základných surovín, zvýšenej efektívnosti a produktivity v priebehu pár rokov znížila na polovicu. Tieto odvetvia hospodárstva sa rýchlo stávajú globálnymi aktérmi.

Ďalším dôvodom potrebných zmien je energetická bezpečnosť. Spotreba energie až na odchýlku v roku 2009 neustále rastie. Medzinárodná energetická agentúra (IEA) varovala, že do roku 2015 môže nastať problém s dodávkami ropy, ktoré už nebudú schopné pokryť rastúci dopyt, čo povedie k ďalšiemu zvýšeniu cien ropy a môže utlmiť obnovený hospodársky rast. Energia z domácich zdrojov, ako napr. energia z obnoviteľných zdrojov, prináša obrovské výhody, pokiaľ ide o zníženie závislosti na dovoze.

To znamená, že Európa musí ešte viac posilniť motiváciu na rozvoj týchto odvetví hospodárstva na svojom území. Keďže sa však balíky stimulov vyčerpávajú a začína sa éra uťahovania opaskov motivácia sa znižuje. Existujú iné hnacie sily, ako napr. cieľ vzťahujúci sa na zastúpenie energie z obnoviteľných zdrojov, výrobné normy pre energeticky účinné výrobky a vozidlá a „zelené“ verejné obstarávanie. Cieľ 20 % sa však vždy považoval za kritickú hnaciu silu modernizácie. Investície do variantov ako zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého výrazne závisia od cenových signálov trhu s emisiami oxidu uhličitého. Nižšia cena emisií oxidu uhličitého pôsobí ako oveľa slabšia motivácia zmien a inovácií.

Rastúci odklon od dráhy 2 °C po roku 2020

Dosiahnutie cieľa udržať globálne otepľovanie pod úrovňou 2 °C si v prípade rozvinutých krajín vyžaduje zníženie emisií o 80 - 95 % do roku 2050 v porovnaní s hodnotami z roku 1990¹¹. Hoci by časť tohto cieľa mohla vyplývať zo snáh EÚ mimo jej územia, počiatočný

¹⁰ Najmä štáty s normami pre portfólio energie z obnoviteľných zdrojov.

¹¹ Dosiahnutie cieľa udržať globálne otepľovanie pod úrovňou 2 °C si bude takisto vyžadovať, aby rozvojové krajiny ako skupina, najmä tie s rozvinutejším hospodárstvom, dosiahli podstatný a

odhad naznačuje, že emisie vyprodukované na území EÚ by sa museli znížiť zhruba na 70 %. Dráha schválená v roku 2008 by emisie vyprodukované na území EÚ do roku 2020 znížila o 20 %, a v prípade, že by sa v nej pokračovalo v nezmenenej podobe, by to v roku 2030 bolo až o 25 %. To však nestačí na to, aby pri optimálnych nákladoch EÚ dosiahla svoje ambície na rok 2050. V prípade oneskorenia opatrení by EÚ, ako aj naši globálni partneri, museli po roku 2020 dobiehať zameškané. Z odhadov IEA napríklad vyplýva, že oneskorením investícií do nízkouhlíkových zdrojov energie sa náklady v globálnom meradle každoročne zvyšujú o 300 – 400 mld. EUR¹². Preto je potrebný dlhodobý plán do roku 2050, aby sa investície mohli napláňovať už vopred, a to čo možno nákladovo najefektívnejším spôsobom.

Keďže cieľ 20 % do roku 2020 teraz iniciuje zmeny slabšie ako sa očakávalo v roku 2008, existuje riziko, že úloha EÚ sa po roku 2020 stane oveľa ťažšou a nákladnejšou.

3. ANALÝZA CIEĽA 30 %

Meniace sa podmienky, ktoré tak výrazne ovplyvnili cieľ 20 %, takisto zdôrazňujú potrebu dôkladnej analýzy cieľa 30 %. Musí byť jasné, aké hospodárske dôsledky bude mať pre EÚ cieľ 30 %. Prekročenie 20 % by si s najväčšou pravdepodobnosťou vyžiadalo sprísnenie existujúcich politík alebo zavedenie nových politík. Vynára sa tu teda otázka, ako by tieto nové politiky mohli vyzeráť, ktoré existujúce politiky by sa mohli sprísniť a ako by sa mohla táto prísnosť zvýšiť.

Nižšie uvedené varianty sú variantmi, ktoré by mohla EÚ zvážiť pri prijímaní rozhodnutia prejsť na cieľ 30 %.

3.1. Možné varianty dosiahnutia cieľa 30 %

Varianty v rámci systému obchodovania s emisiami

ETS by ako primárny hnací motor znižovania emisií mal predstavovať východisko pre varianty presahujúce 20 %.

- *Zmena nastavení ETS prostredníctvom „odloženia“ časti kvót určených na obchodovanie* – Ak sa prijme politické rozhodnutie sprísniť cieľ zníženia emisií, ETS by prostredníctvom postupného zníženia obchodovaných kvót mohol uskutočniť svoj hlavný príspevok k tomuto sprísneniu. Stanovením prísnejších maximálnych hodnôt v rámci ETS by sa zvýšil environmentálny prínos systému a posilnil by sa motivačný efekt trhu s emisiami oxidu uhličitého. Zredukovanie práv na obchodovanie s kvótami o zhruba 15 % počas celého obdobia 2013 – 2020 (čo predstavuje zhruba 1,4 mld. kvót) by mohlo stačiť. Z projekcií vyplýva, že príjmy z obchodovania s kvótami by sa mohli zvýšiť približne o tretinu, keďže sa očakáva, že nárast cien emisií oxidu uhličitého bude vyšší ako zredukovanie obchodovaných kvót. Spôsob, akým členské štáty využijú nové príjmy z obchodovania s kvótami, bude pre budúcnosť dôležitý z hľadiska investícií do nízkouhlíkových riešení.
- *Odmeňovanie rýchlo reagujúcich aktérov, ktorí investujú do najvýkonnejších technológií.* – Systém určenia orientačných hodnôt poskytuje možnosť identifikovať tých aktérov, ktorí v

¹² vyčísliteľný odklon od miery rastu emisií predpovedanej dnes, v rozsahu 15 až 30 %-ného zníženia do roku 2020 v porovnaní so situáciou, ak by ich emisie rástli ako doteraz.
Vo Vyhliadkach svetovej energetiky na rok 2009 sa udáva: 500 miliárd USD.

rámci zlepšovania výkonnosti vykazujú rýchly pokrok, a odmeniť ich dodatočnými nepridelenými bezplatnými kvótami. Týmto spôsobom by sa mohli uvoľniť dodatočné finančné prostriedky pre obchodné spoločnosti, ktoré sú ochotné podniknúť inovačné kroky.

Technologické varianty

Regulácia môže prispieť k dosiahnutiu ambicióznejších cieľov v oblasti boja proti zmene klímy, najmä podporou účinnosti využívania energie a zdrojov. Môže sa to dosiahnuť výrobkovými normami, ako napr. opatreniami prijatými v rámci smernice o ekodizajne¹³, stanovením limitov pre emisie CO₂ z vozidiel¹⁴ a vykonávaním digitálnej agendy¹⁵. Inteligentné rozvodové siete môžu pomôcť zmeniť správanie spotrebiteľov, zvýšiť energetickú účinnosť a môžu umožniť vyššiu mieru zastúpenia energií z obnoviteľných zdrojov. Odhaduje sa napríklad, že návratnosť nákladov na inteligentné meracie prístroje predstavuje vďaka zvýšenej produktivite, ktorú sa podarilo dosiahnuť v dôsledku väčšej miery informovanosti odberateľov a lepšej dostupnosti údajov o cenách energií, menej ako 4 roky.

Daň z emisií CO₂

Zavedenie daní zameraných na emisie CO₂ v odvetviach hospodárstva, na ktoré sa nevzťahuje ETS, predstavuje priamočiary trhový nástroj na podnietenie vypúšťania nižšieho množstva emisií na vnútroštátnej alebo európskej úrovni. Nastavenie daňového systému vzťahujúceho sa na palivá alebo výrobky tak, aby zohľadňoval CO₂, predstavuje variant, ktorý sa v niektorých členských štátoch už uplatňuje, napr. s cieľom využiť obrovský potenciál znížiť emisie z vykurovania, znížiť zaťaženie CO₂ plynúce z vozových parkov a zvýšiť efektívnosť dopravy. V analýze sa naznačuje, že by sa tým mohlo vo významnej miere prispieť k splneniu sprísnených cieľov, a že by z toho v závislosti od úrovne a rozsahu uplatnenia mohli pre členské štáty plynúť značné príjmy, ktoré by sa mohli využiť na investovanie do nízkouhlíkových technológií s cieľom vytvoriť na miestnej úrovni „zelené“ pracovné miesta a umožniť „zelenšie“ verejné obstarávanie, tak ako sa stanovuje v smernici o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy¹⁶.

Využitie politik EÚ na zníženie emisií

EÚ by cieľným využitím väčšieho objemu finančných prostriedkov v rámci kohéznej politiky na „zelené“ investície mohla naďalej povzbudzovať členské štáty, regióny a mestá, aby zvýšili investície do nízkouhlíkových technológií. Urýchlil by sa tým existujúci trend účinnejšie využívať prostriedky v rámci kohéznej politiky na posilnenie využitia energií z obnoviteľných zdrojov, energetickej účinnosti a propagáciu hromadnej dopravy. Takisto by sa tým poskytla alternatíva k využívaniu prebytku jednotiek prideleného množstva (AAU) ako zdroja financovania, čo má negatívny vplyv na environmentálnu integritu trhu s emisiami CO₂.

¹³ Smernica 2005/32/ES.

¹⁴ Nariadenie (ES) č. 443/2009.

¹⁵ KOM(2010) 245.

¹⁶ Smernica 2009/33/ES.

Významné možnosti úspory energie sa naďalej nevyužívajú, a to kvôli mnohým trhovým a regulačným prekážkam. Rozšírený rámec politiky vzťahujúcej sa na energetickú účinnosť by výraznou mierou prispel k prekročeniu 20 %-ného zníženia.

Opatrenia v rámci využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF) sa do klimaticko-energetického balíka opatrení z roku 2008 nezahrnuli, majú však potenciál ďalej znížiť emisie. S cieľom vyhnúť sa ďalšiemu zvyšovaniu emisií je takisto potrebné udržiavať a obnoviť prirodzené zásobárne oxidu uhličitého. Neistoty vo výpočtoch¹⁷ a volatilita¹⁸ spôsobujú, že krátkodobá predvídateľnosť opatrení LULUCF a ich prínos k splneniu cieľom EÚ sa dnes dajú len ťažko posúdiť. Vzhľadom na to, že na stanovení účinných pravidiel riadiacich tieto opatrenia sa naďalej pracuje, by ale časom mohli znamenať väčší prínos k snahám zmierniť zmenu klímy, a to prostredníctvom zlepšenia pestovateľských metód a lesného hospodárstva. Spoločná poľnohospodárska politika by mohla povzbudiť poľnohospodárov a lesníkov, aby sa preorientovali na udržateľnejšie postupy a aby časom vo väčšej miere prispeli k zníženiu emisií.

Využitie pákového efektu medzinárodných kreditov

EÚ ako prvá rozpoznala, že úsilie vynaložené mimo jej územia môže podnietiť konanie v rámci súkromného sektora. Mechanizmus čistého rozvoja (CDM) viedol k niekoľkým tisíckam projektov na celom svete, ktorým sa často podarilo dosiahnuť nákladovo veľmi efektívne zníženia. Takéto iniciatívy sa však teraz zdajú byť vhodnejšími pre novo sa formujúce hospodárstva, a štedrá a pokračujúca vlna takýchto nízkonákladových znížení do EÚ ETS spomaľuje inovácie v EÚ.

Jedným zo spôsobov, ako posilniť pákový efekt opatrení EÚ, by mohlo byť nahradenie časti dopytu po kreditoch CDM novými sektorovými kreditmi¹⁹. Finančné prostriedky trhu s emisiami CO₂ by sa tak cielene využili na opatrenia s väčším potenciálom na zníženie emisií CO₂ (napr. v odvetví energetiky v pokročilejších rozvojových hospodárstvach) a mohli by sa napojiť na schémy ako multiplikátor²⁰ bežných kreditov CDM (napr. projekty plynárenského priemyslu). Mohli by z toho vyplývať významné ďalšie zníženia emisií v rozvojových krajinách, ktoré by prispeli k celkovým snahám EÚ, pričom by sa zároveň ponechal väčší priestor pre pokračujúci CDM v najmenej rozvinutých krajinách.

Pokiaľ ide o námorné emisie, EÚ sa bude naďalej snažiť dosiahnuť medzinárodnú dohodu, a to prostredníctvom IMO a UNFCCC. Ako sa dohodlo v rámci klimaticko-energetického balíka opatrení, EÚ podnikne kroky, aby mohla napredovať, ak sa takúto dohodu nepodarí dosiahnuť do 31. decembra 2011.

¹⁷ Napr. kvôli nedostatku údajov alebo nedostatku dohodnutých techník merania obsahu CO₂ v lesných a poľnohospodárskych pôdach.

¹⁸ Kvôli veľkému vplyvu meniacich sa poveternostných podmienok (napr. búrky ovplyvňujúce stály porast lesov).

¹⁹ V článku 11.a ods. 5 smernice o ETS (2009/29/ES) sa uvádza právny základ, z ktorého môže Spoločenstvo vychádzať pri uzatváraní dohôd s tretími krajinami týkajúcich sa poskytnutia sektorových kreditov v prípade, že medzinárodnú dohodu o zmene klímy sa v rámci rokovaní nepodarí uzatvoriť do 31. decembra 2009.

²⁰ Napríklad multiplikátor 2 za 1 by znamenal, že za každú tonu emisií vypustenú do ovzdušia zo zariadenia zahrnutého v ETS by bolo potrebné vzdať sa dvoch ton kreditov CDM. Každý kredit CDM použitý na pokrytie tony emisií vypustenej do ovzdušia v Európe by týmto spôsobom zároveň viedol k 1-tonovému zníženiu emisií v rozvojovej krajine.

V Kodani sa podarilo dosiahnuť výrazný pokrok v oblasti vypracovania dôkladnej príručky súboru pravidiel na urýchlenie boja proti miznutiu tropických pralesov . Mala by sa podporovať spolupráca medzi rozvojovými krajinami s tropickými pralesmi, členskými štátmi EÚ a Komisiou. EÚ by prostredníctvom medzinárodných kreditov na zníženie emisií, ktoré spĺňajú zodpovedajúce normy environmentálnej integrity, mohla čiastočne naplniť sprísnené ciele.

3.2. Výzva dosiahnuť cieľ 30 %

Skutočnosť, že dosiahnutie cieľa 20 % je teraz bližšie, ako sa očakávalo v roku 2008, má viditeľný dominový efekt na výzvu splniť cieľ 30 %. V absolútnom vyjadrení by náklady vo výške 70 mld. EUR (rok 2020) odhadované začiatkom roka 2008 dnes stačili nato, aby EÚ prekonala viac ako polovicu cesty z 20 %-ného na 30 %-né zníženie, hoci v situácii, keď je hospodárstvo EÚ viac obmedzené.

Dodatočné celkové náklady EÚ na prechod zo súčasného 20%-ného na 30%-né zníženie sa odhadujú na približne 33 mld. EUR v roku 2020 alebo 0,2 % HDP. S cieľom dosiahnuť toto 30%-né zníženie sa odhaduje, že cena emisií oxidu uhličitého v rámci EÚ ETS by predstavovala zhruba 30 EUR za tonu CO₂, čo približne zodpovedá hodnote potrebnej podľa odhadov z roku 2008 na splnenie cieľa znížiť emisie o 20 %. Domáce emisie by sa v porovnaní s rokom 1990 znížili o 25 % a zvyšok by sa pokryl odloženými kvótami a medzinárodnými kreditmi²¹.

Celkové náklady spojené s 30 %-ným znížením, vrátane nákladov na dosiahnutie 20 %-ného zníženia, sa v súčasnosti odhadujú na 81 mld. EUR alebo 0,54 % HDP²².

Pripomíname tu skutočnosť, že náklady spojené s vykonaním klimaticko-energetického balíka opatrení sa na začiatku roka 2008 odhadovali na 70 mld. EUR alebo 0,45 % HDP v roku 2020. Prechod na cieľ zníženia emisií o 30 % teda v porovnaní s absolútnymi nákladmi spojenými s vykonaním klimaticko-energetického balíka opatrení v roku 2020 odhadnutými v projekciách z roku 2008 predstavuje zvýšenie o 11 mld. EUR.

Spolu s jasným znížením nákladov sa však vplyvom zníženej ziskovosti spoločností, kúpnej sily spotrebiteľov a zníženej miery prístupu k bankovým úverom znížila i schopnosť hospodárstva EÚ investovať do nízkouhlíkových technológií. Je to dedičstvo krízy, ktoré sa môže vykompenzovať iba návratom k rastu a proaktívej politike, ktorej prioritou bude rast v týchto odvetviach.

Kde by sa dodatočná záťaž prejavila?

Pokiaľ ide o jednotlivé odvetvia, z analýzy vyplýva, že najväčší potenciál na zníženie emisií má vďaka kombinácii zvýšenej účinnosti na strane dopytu a zníženia investícií do technológií s výraznou produkciou CO₂ na strane ponuky odvetvie elektrickej energie. Značnú časť starnúcich kapacít na výrobu elektrickej energie bude v nadchádzajúcom desaťročí potrebné vymeniť a výmena za nízkouhlíkové technológie predstavuje dôležitú príležitosť znížiť emisie. Pokiaľ ide o odvetvia hospodárstva v rámci ETS, niektoré z nich majú značný potenciál na zníženie nákladov (napr. rafinérie). Pokiaľ ide o „odvetvia vyvíjajúce spoločné

²¹ V miere, v akej sú podľa existujúcej legislatívy k dispozícii.

²² Odhad nákladov zahŕňa dosiahnutie cieľa 20 % vzťahujúceho sa na energie z obnoviteľných zdrojov.

úsilie“, sú pre zníženie emisií CO₂, najmä emisií pochádzajúcich z vykurovania, dôležité domácnosti a služby. V odvetví poľnohospodárstva skúsenosti z niektorých členských štátov naznačujú, že tu môže existovať ďalší potenciál na zníženie emisií metánu a oxidu dusného z intenzívneho chovu, hoci je potrebné dôkladne zhodnotiť príslušné náklady.

Zo zemepisného hľadiska je potenciál na prechod z cieľa 20 % a cieľ 30 % pomerne väčší v chudobnejších členských štátoch. Bude potrebné mobilizovať verejné a súkromné finančné zdroje, aby sa tým posilnilo znižovanie emisií bez toho, aby sa ohrozil hospodársky rast. Kohézna politika EÚ predstavuje z tohto hľadiska dôležitý nástroj.

Analýza ďalej zdôrazňuje, že nákladovo efektívne rozdelenie na úsilie v rámci odvetví ETS a v rámci ostatných odvetví zostáva v prípade cieľa 30%-ného zníženia v relatívnom vyjadrení viac-menej rovnaké ako v prípade cieľa 20%-ného zníženia. V prípade prechodu na cieľ 30 % by v roku 2020 maximum zníženia pre ETS predstavovalo skôr 34 %-né ako súčasné 21 %-né zníženie v porovnaní s rokom 2005, zatiaľ čo celkový cieľ pre odvetvia nepatriace do ETS by predstavoval skôr 16 %-né ako súčasné 10 %-né zníženie emisií v porovnaní s rokom 2005.

Analýza v rámci sprievodných pracovných dokumentov príslušných útvarov sa vykonala na úrovni EÚ. Potenciálny prechod na 30 % by si vyžadoval rozhodnutie týkajúce sa špecifickej kombinácie variantov, ako si rozdeliť dodatočné zníženia. Podrobná analýza vplyvu na úrovni členských štátov a jednotlivých odvetví hospodárstva sa môže vykonať len na základe špecifických variantov.

3.3. Iné dôsledky cieľa 30 %

Prácu na naplnení cieľa 30% nemožno chápať izolovane. Popri samotnom dosiahnutí cieľa 30 % z nej vyplynie celá rada ďalších dôsledkov.

Jedným z nich by bolo obnovenie motivácie inovovať, ktorá sa uvoľnením cieľa 20% stratila. Je to obzvlášť dôležité preto, lebo nízkouhlíkové technológie sú zväčša náročnejšie na pracovnú silu ako bežné odvetvia hospodárstva a takisto zvyšujú energetickú bezpečnosť. Dosiahnutím cieľa 30%-ného zníženia sa dovoz ropy a zemného plynu v roku 2020 zníži o takmer 40 mld. EUR, pri odhadovanej cene ropy na rok 2020 vo výške 88 USD za barel. Namiesto toho by sa v EÚ rozbehli investície na podporu „zelených“ pracovných miest v oblasti nízkouhlíkových riešení, ako napr. v oblasti energeticky účinnejšieho bytového fondu. Z makroekonomickej analýzy vo všeobecnosti vyplýva malý celkový vplyv na zamestnanosť (hoci tu existujú sektorové rozdiely), ale inteligentným využitím príjmov z obchodovania s emisiami alebo daní z emisií CO₂ sa situácia mení. Vznikne tu takisto potreba tak rekvalifikácie ako i zvyšovania kvalifikácie a vzdelávacie a školiace systémy sa musia tejto výzve prispôbiť, čo sa zohľadňuje i v reprezentatívnej iniciatíve stratégie Európa 2020.

Globálne trhy s nízkouhlíkovými technológiami a sprievodný prínos pre zlepšenie kvality ovzdušia

Ak budeme konať hneď a neodkladať opatrenia na neskôr, vznikne výrazný dlhodobý prínos pre konkurencieschopnosť Európy prostredníctvom udržania si silnej pozície v rámci rýchlo rastúceho globálneho trhu s nízkouhlíkovými technológiami.

Na záver ja takisto potrebné spomenúť prínos pre zlepšenie kvality ovzdušia. Dosiahnutie cieľa 30 % by znamenalo, že by na zníženie ostatných splodín, ako napr. prachových častíc, oxidu siričitého a ťažkých kovov, bolo potrebné menšie množstvo zariadení na udržiavanie

znečistenia pod kontrolou, takže náklady na dosiahnutie cieľov tematickej stratégie týkajúcej sa znečistenia ovzdušia by sa v roku 2020 znížili o približne 3 mld. EUR. Zlepšená kvalita ovzdušia by priniesla ďalšie zdravotné výhody, ktorých hodnota sa v odhadoch na rok 2020 vyšlíkla na 3,5 až 8 mld. EUR²³. Tieto sprievodné výhody nie sú zahrnuté v odhadoch nákladov spojených s prechodom na 30%-né zníženie emisií.

4. POSÚDENIE RIZIKA ÚNIKU UHLÍKA

Jednou z dôležitých úvah v rámci politiky EÚ zameranej na boj proti zmene klímy je zabránenie „úniku uhlíka“. Týka sa to rizika, že v prípade chýbajúceho dostatočného celosvetového úsilia, opatrenia na úrovni EÚ spôsobia na trhu posun k menej efektívnym zariadeniam na iných miestach, čo v celosvetovom meradle povedie k zvýšeniu emisií. Samozrejme, že okrem ceny emisií oxidu uhličitého existuje veľa iných dôvodov konkurenčných výhod a nevýhod, ale čím viac sa konkurujúce krajiny zaviazú vynakladať porovnateľné úsilie znížiť emisie, tým viac sa zníži riziko úniku uhlíka. V klimaticko-energetickom balíku opatrení sa uznáva, že riziko úniku uhlíka je potrebné monitorovať a že je potrebné prijať opatrenia na jeho obmedzenie.

Skutočnosť, že cena emisií oxidu uhličitého je nižšia, ako sa pôvodne predpokladalo, má vplyv na diskusiu o úniku uhlíka. Popri tom je pravdepodobné, že energeticky náročné odvetvia zahrnuté do ETS už pred rokom 2013 skončia v dôsledku poklesu emisií na konci druhého obdobia ETS v roku 2012 so značným počtom nevyužitých bezplatne pridelených kvót, ktoré sa môžu preniesť do tretej fázy (2013-2020). Tým sa v rámci boja s medzinárodnou konkurenciou dostanú do situácie, ktorá je v porovnaní s odhadmi z roku 2008 relatívne lepšia.

V právnych predpisoch týkajúcich sa ETS sa stanovila potreba vypracovať do júna 2010 správu, ktorá by únik uhlíka skúmala vzhľadom na výsledky medzinárodných rokovaní. Skutočnosť, že rokovania v rámci UNFCCC naďalej pokračujú, znamená, že konečné posúdenie sa dá len ťažko vykonať. Vykonaním Kodanskej dohody by sa však jasne spravil krok správnym smerom. Všetky rozvinuté krajiny a najdôležitejšie rozvojové krajiny, t.j. najvýznamnejší konkurenti energeticky náročných odvetví EÚ, po prvýkrát oficiálne prisľúbili podniknúť kroky na zníženie emisií.

Vplyv cieľa EÚ dosiahnuť 20%-né zníženie, keď ostatní aktéri vykonávajú svoje nižšie prisľuby, sa odhaduje na menej ako 1 %, pričom odvetví výroby produktov organickej chémie, anorganickej chémie a hnojív by sa takýto vývoj dotkol najviac, keď by zaznamenali straty vo výške 0,5 %, 0,6 %, resp. 0,7 %. Len v odvetví výroby „ostatných chemických látok“ sa vykazuje ešte väčší vplyv, a to vo výške 2,4 %. Niektoré energeticky náročné odvetvia EÚ by sa v porovnaní s unilaterálnym vykonávaním cieľa znížiť emisie EÚ o 20 % dokonca nachádzali v mierne lepšej pozícii, kým na iné odvetvia by to nemalo žiadny vplyv. Komisia vzhľadom na neistotu spojenú so skutočným vykonávaním Kodanskej dohody zastáva názor, že opatrenia, ktoré sa s cieľom pomôcť energeticky náročným odvetviám už prijali - bezplatné pridelenie medzinárodných kreditov a prístup k nim - zostávajú v súčasnosti naďalej oprávnené.

Sprísnenie na 30 %

²³ Pomôže sa tým naplniť ciele tematickej stratégie týkajúcej sa znečistenia ovzdušia - KOM(2005) 466 v konečnom znení.

Z makroekonomickej analýzy vyplýva, že postupný vplyv sprísnenia snáh EÚ znížiť emisie na 30 %-né zníženie na výstupy z energeticky náročných odvetví EÚ by bol v prípade, že ostatní aktéri zostanú pri svojich nižších prísluboch a pokiaľ budú pre energeticky náročné odvetvia naďalej platiť osobitné opatrenia, v porovnaní so súčasným klimaticko-energetickým balíkom opatrení obmedzený. Sprísnením na 30 % by sa v porovnaní s cieľom 20% v odvetví výroby železných a neželezných kovov, chemických produktov a iných energeticky náročných odvetviach podmienili výrobné straty vo výške približne 1 %. Vplyv na odvetvia výroby produktov organickej chémie, anorganickej chémie, hnojív a „ostatných chemických látok“ by sa zvýšil na 0,9 %, 1,1 %, 1,2 %, resp. 3,5 %. Čím viac budú najväčší obchodní partneri vykonávať horné hranice svojich sľubov, tým nižšie bude riziko úniku uhlíka.

Dôkazy, ktoré sa zatiaľ v oblasti emisných vzorcov energeticky náročných odvetví získali, sú nejednoznačné, najmä pokiaľ ide o rozsah, v ktorom politika EÚ zameraná na boj proti zmene klímy vyvolala presun hospodárskej činnosti mimo územia Európy. Na druhej strane sa však počas posledných rokov zaznamenal v rámci energeticky náročných odvetví výrazný pokles emisií. Nevyužívané bezplatné kvóty sa speňažili. Investície do nízkouhlíkových technológií v energeticky náročných odvetviach však na druhej strane posilnili ich celkovú produktivitu.

Existujú prípady, v ktorých únik uhlíka môže mať iný vplyv ako stratu konkurencieschopnosti. Pre niektoré štáty na okraji EÚ, ktoré majú ľahké napojenie na krajiny mimo EÚ, by to mohlo mať vplyv na energetickú bezpečnosť. Vzhľadom na jedinečnú situáciu na trhoch s elektrickou energiou v Pobaltí to platí napríklad pre štáty tejto oblasti. Je to jedným z dôvodov, prečo sa pre tieto krajiny v rámci ETS už stanovili voliteľné a čiastočné výnimky z plného obchodovania s emisiami. Investície do rozvodovej siete môžu pomôcť znížiť riziká ohrozujúce bezpečnosť zásobovania elektrickou energiou. Komisia bude okrem toho pozorne monitorovať príslušný vývoj a v prípade potreby prijme vzhľadom na posilnenie energetickej bezpečnosti a vytvorenie vyrovnaného poľa pôsobnosti pre konkurentov na trhoch s elektrickou energiou ďalšie opatrenia.

Variety opatrení na zamedzenie úniku uhlíka

Hlavným problémom, pokiaľ ide o únik uhlíka, je konkurenčný rozdiel medzi EÚ a tretími krajinami. Existujú preto viac-menej tri spôsoby, ktorými by sa únik uhlíka, ak je možné ho preukázať, mohol riešiť: poskytnutím ďalšej podpory pre energeticky náročné odvetvia hospodárstva, a to prostredníctvom naďalej bezplatných kvót, zvýšením dovozných nákladov s cieľom kompenzovať výhodu spočívajúcu vo vyhnutí sa nízkouhlíkovým politikám alebo prijatím opatrení, aby sa svet viac priblížil miere úsilia, ktoré vynakladá EÚ.

Vzhľadom na neistotu spojenú s príslubmi z Kodane by sprísnenie na 30 % mohlo byť sprevádzané dodatočnými krokmi tohto smerovania. Tieto opatrenia by takisto motivovali krajiny, aby sa vo výraznejšie miere snažili o dosiahnutie medzinárodnej dohody.

Najzjavnejším spôsobom, ako poskytnúť ďalšiu pomoc na vyrovnanie poľa pôsobnosti prostredníctvom opatrení v rámci EÚ, je zachovať bezplatné pridelovanie kvót.

Ako sa stanovuje v súčasných právnych predpisoch, bol by tu i *variant zahrnutia dovozu do ETS*. Podľa vzoru smerovania, na základe ktorého sa do ETS začlenila medzinárodná letecká činnosť, sa formulovali špecifické návrhy. V dôsledku toho by sa na trhu museli kupovať kvóty, aby sa pokryli emisie určitého dovozeného tovaru. O podobných návrhoch sa diskutuje

aj v Spojených štátoch amerických a zrejme by bolo žiaduce, aby sa takéto iniciatívy vyvíjali spolu s takýmito partnermi.

V tejto súvislosti sa vynára širšia problematika obchodnej politiky EÚ a jej celkového záujmu o otvorený systém obchodovania: celá rada novo sa formujúcich hospodárstiev už naznačila svoje obavy spojené s touto problematikou a v rámci akéhokoľvek systému by sa muselo uznať, že úsilie rozvinutých a rozvojových krajín znížiť účinky zmeny klímy nebude postupovať rovnakou rýchlosťou. Takisto je potrebné brať do úvahy vplyv zvýšených nákladov spojených s dovážanými výstupmi na výrobcov v EÚ. Takéto opatrenie by sa takisto mohlo potenciálne obísť tak, že dovoz by dodávali „najčistejší“ výrobcovia z tretích krajín, zatiaľ čo „špinavšiu“ výrobu by si ponechávali na domáce použitie.

Zahrnutie dovozu ako takého do ETS by si vyžadovalo veľmi dôkladnú koncepciu, aby sa zabezpečila jeho úplná kompatibilita s požiadavkami WTO. Realizácia systému, ktorý sa v každej samostatnej kategórii tovaru snaží podrobne vymedziť obsah emisií oxidu uhličitého, by mohla byť spojená s ťažkosťami, ale je možné, že takáto presnosť sa bude vyžadovať: z toho vyplýva, že predpokladaný systém by v najlepšom prípade mohol ponímať len obmedzený počet štandardizovaných komodít, ako napr. oceľ alebo cement. Po druhé by sa pre každú kategóriu tovaru musel vymedziť priemerný obsah emisií oxidu uhličitého v rámci EÚ, čo by sa mohlo stať administratívnou záťažou a vyžadovať si zhodu, pokiaľ ide o takéto priemery, ktorej dosiahnutie by bolo pravdepodobne ťažkým a zdĺhavým procesom. Po tretie sa overenie výkonu jednotlivých zariadení v tretích krajinách javí bez technicky veľmi náročného systému monitorovania a vykazovania existujúceho na úrovni zariadenia ako náročná úloha.

Existujú rôzne spôsoby, ktorými by opatrenia EÚ mohli *pomôcť priblížiť nízkouhlíkové opatrenia v iných krajinách viac úrovni EÚ*, čím by sa pre energeticky náročné odvetvia uzatvorila konkurenčná medzera. Týmto by sa pomohlo odstrániť „efekt čierneho pasažiera“ alebo neférovú konkurenciu tretích krajín.

EÚ by napríklad mala zvážiť uplatnenie cielenejšieho prístupu k chápaniu podstaty a k uznaniu medzinárodných kreditov v rámci ETS. Existuje tu variant posilnenia úsilia prechodu na sektorové udeľovanie kreditov založeného na ambiciózných prahových hodnotách pre udeľovanie kreditov (okrem tých pre najmenej rozvinuté krajiny) a variant obmedzenia využitia kreditov CDM vytvorených v energeticky náročných odvetviach (napr. v oceliarnstve, výrobe cementu a hliníka) v tretích krajinách, iných ako najmenej rozvinutých krajinách. Zohľadniť by sa takisto malo posilnenie environmentálnej integrity kreditov CDM z krajín, ktoré sa dostatočne nepodieľajú na medzinárodnom úsilí v oblasti boja proti zmene klímy. Sľubným variantom takéhoto posilnenia by bolo uplatnenie multiplikátora, napr. požiadavky vzdania sa dvoch kreditov CDM za každú tonu emisií vypustených do ovzdušia v rámci ETS. Tieto myšlienky by sa mohli začleniť do bilaterálnych dohôd o sektorovom udeľovaní kreditov medzi EÚ a celým radom tretích krajín – EÚ by napr. mala začať podporovať pilotný projekt týkajúci sa dohody o sektorovom používaní kreditov v prípade ocele medzi EÚ a Čínou.

Iné prístupy by znamenali kladnejšie úsilie EÚ pomôcť partnerom pri dosiahnutí opatrení v oblasti boja proti zmene klímy na úrovni EÚ a uzatvoriť akúkoľvek potenciálnu konkurenčnú medzeru. Pre rozvojové a novo sa formujúce hospodárstva by to mohlo zahŕňať transfer technológií. Rýchle zriadenie medzinárodného trhu s emisiami oxidu uhličitého vzťahujúceho

sa v prvom rade na energeticky najnáročnejšie odvetvia po celom svete by pre rozvinutejších partnerov znamenal odstránenie potreby prijať osobitné opatrenia.

5. ZÁVER

Odvtedy, čo EÚ v roku 2008 prijala historické rozhodnutie bojovať so zmenou klímy, priniesla hospodárska kríza niekoľko zásadných zmien politického a hospodárskeho reliéfu politiky EÚ v oblasti boja proti zmene klímy. Hospodárstvo EÚ sa nachádza pod silným tlakom. EÚ je však naďalej pevne rozhodnutá pokračovať v opatreniach v oblasti boja proti zmene klímy. Pozastavenie rastu globálneho otepľovania zostáva jednou z najväčších výziev, s ktorou sa naša generácia musí vyrovnáť. EÚ naznačila smerovanie tým, že ukázala, ako sa môžu prijať konkrétne a efektívne opatrenia na zvrátenie trendu rastúcich emisií skleníkových plynov bez toho, aby sa tým negatívne ovplyvnil hospodársky rast. Vykonávaním klimaticko-energetického balíka opatrení zostane v rámci globálneho úsilia priekopníkom.

Vykonávanie politík na zníženie emisií skleníkových plynov pôsobí ako jedna z kľúčových hnacích síl modernizácie hospodárstva EÚ, a to tak, že zameriava investície a inovácie na odvetvia s obrovským potenciálom pre budúci hospodársky rast a rast zamestnanosti. Ako sa uvádza v stratégii Európa 2020, je to jednou z ústredných tém akejkoľvek dôveryhodnej stratégie zameranej na budovanie udržateľnej prosperity pre budúce obdobia.

V tomto oznámení sa uvádza ako zmenené globálne podmienky ovplyvnili ciele stanovené v roku 2008. Hoci absolútne náklady spojené so splnením cieľa 20 % sa znížili, čo pre podniky stojace pred namáhavou bitkou o zotavenie znamenalo vítanú úľavu, znamená to aj riziko zníženia efektívnosti cieľa 20 % ako motora poháňajúceho zmeny. Toto všetko prichádza v časoch výrazných hospodárskych obmedzení, tak pre vládu, ako i podniky.

Je preto dôležité analyzovať priame dôsledky možného prechodu na cieľ 30 %. Politické rozhodnutie prejsť na tento cieľ sa nemôže prijať bez zohľadnenia medzinárodného kontextu. Súčasná situácia je taká, že podmienky na sprísnenie cieľa na 30 % sa nespĺnili. Takéto rozhodnutie sa okrem toho musí prijať pri plnom uvedomení si domácich hospodárskych dôsledkov. Tak medzinárodný kontext, ako i hospodárska analýza naznačujú, že EÚ by si mala ponechať možnosť prechodu na cieľ 30%: mali by sme byť pripravení konať hneď, ako sa naskytnú vhodné podmienky na prijatie tohto rozhodnutia.

Medzitým musíme posilniť úsilie spolupracovať s našimi medzinárodnými partnermi, tlačiť a podnecovať ich, aby sme mohli dosiahnuť mieru ambicióznosti potrebnú na nasmerovanie globálneho úsilia na cestu zabezpečenia skutočného obmedzenia zmeny klímy, ktorému sme všetci zaviazaní.

Komisia bude naďalej monitorovať situáciu, vrátane konkurencieschopnosti priemyslu EÚ vzhľadom na jej hlavných medzinárodných konkurentov, najmä tých, ktorí ešte neprijali presvedčivé kroky na boj proti zmene klímy. Komisia bude okrem toho vzhľadom na meniacu sa hospodársku situáciu a medzinárodné rokovania naďalej aktualizovať svoje analýzy, aby tak do diskusie pokračujúcej v Rade a Európskom parlamente prispela informáciami týkajúcimi sa problematiky obsiahnutej v tomto oznámení.